

Literárna galéria Čakanky

za rok 2024

Milan Vinco Částa

Milan Vinco Částa, básnik, športový tréner, organizátor športových podujatí, zakladateľ neziskovej organizácie Čakanka, sa narodil 20. júla 1952 v Nitre. Bol najstarší z piatich súrodencov. Roky detstva prežil v obci s historickým názvom Tormoš, neskôr Chrenová. Vidiecky život a blízkosť lúk a lesíkov v ňom rozvinula vzťah k prírode. Naučil sa načúvať jej spevu a vnímať jej jedinečnú krásu. To sa neskôr prejavilo v jeho poézii. Po ukončení základnej školy išiel študovať do neďalekej Nitry na Gymnázium Eugena Gudernu. Čo je zaujímavé, najprv ho priťahovala viac matematika a prírodné vedy, ale dostal sa do „humanitnej“ triedy, kde prevládali spoločenské vedy a jazyky. Tak sa stalo, že namiesto matematických úloh riešil viac pravopisné „hlavolamy“, a začal vnímať silu a úlohu slova. Ako dospievajúci chlapec sa zaľúbil a láska v ňom prebudila básnika.

Od detstva intenzívne cítil, čo je a čo nie je spravodlivé. S nepravosťou sa stretol vo vlastnej rodine. Jeho strýka Antona, narodeného v roku 1932, nespravodlivo odsúdili na trest smrti a neskôr ho po 18 rokoch z väzenia prepustili. Tento zážitok sa premietol do jeho básne Väzeň, za ktorú v roku 1969 v školskej súťaži získal 1. miesto. Po ukončení stredoškolského štúdia chcel pokračovať v ďalšom vzdelávaní na Poľnohospodárskej univerzite v Nitre (vtedajšia VŠP), lenže štúdium nedokončil pre svoj nekompromisný postoj k praktikám komunistického politického systému v mládežníckych organizáciách (SZM). Rovnako sa mu povodilo aj na druhej vysokej škole a ŠTB (tajná polícia) ho začala pravidelne sledovať. Štúdia sa vzdal a rozhodol sa pracovať. Vystriedal viacero zamestnaní, robil robotníka vo viniciach, pracoval ako zámočník, podnikový revízor, kádrový referent, baník v uránových baniach v Příbrami aj ako poštár. Pre spoločnosť bol nepohodlný rebel. Dobré si to uvedomoval a svoje stanovisko ani pohľad na život nikdy nezmenil, uchoval si

vnútornú silu a hlboký zmysel pre spravodlivosť nezamenil za pokrytectvo, ktoré v režime vládlo: iné si myslieť, iné hovoriť, inak konať.

Svoj voľný čas venoval športovým aktivitám, najmä atletike. Miloval beh a mladých ľudí viedol k láske k pohybu ako atletický tréner na TJ Stavbár Nitra. Jeho druhou záľubou a potrebou sa stala poézia. Už ako študent písal básne pre dievčatá, cítil, že pomocou slov môže vyjadriť všetko, čo sa deje, čo vidí a prežíva. Šport a poézia mu boli útechou pri všetkých ťažkostiach, vo chvíľach neslobody a sklamaní. Svojím nekompromisným postojom k režimu, k takmer všade vládnuceму klamstvu sa stal nepohodlným a nebezpečným občanom, preto ho vtedajší politickí „mocipáni“ prinútili vystáť sa z republiky. Útočisko našiel v neďalekom Rakúsku.

Hoci o niekoľko mesiacov prišla „nežná revolúcia“ a systém sa rozpadol, zostal pracovať v Rakúsku, avšak do rodnej krajiny sa pravidelne vracal. V tejto alpskej krajine tiež vyskúšal viaceré profesie, bol robotníkom v poľnohospodárstve, elektrikárom, Springerom (robotníkom na všetkých strojoch v drevárskom podniku) a nočným strážnikom. Od roku 2014 pracoval v Agro Produkce, s. r. o., Radomyšľ v Česku. Od jesene 2021 žil na dôchodku v obci Cabaj-Čápor pri Nitre. Skonal 16. októbra 2024.

Milan Vinco Částa bol čínorodý človek, je zakladateľom a spoluzakladateľom dvoch dlhoročných športových podujatí Zoborský silvestrovský beh prof. Ladislava Korčeka a Diskokilometer, založil neziskovú organizáciu Čakanka, ktorá sa venuje rozvoju kultúrnych a duchovných hodnôt prostredníctvom viacerých podujatí: súťaž o Literárnu cenu Čakanky, hudobno-slovný program Slová a Tóny a vydateľská činnosť. Čakanka viac rokov spolupracovala s Literárnym klubom Janka Jesenského a jeho predsedníčkou Evou Ruthovou. Pre svojich priateľov, výtvarných umelcov a ilustrátorov jeho básnických zbierok, organizoval vernisáže pri príležitosti ich životných jubileí.

Dielo

Básnická tvorba Milana Vinca Částu nie je veľmi rozsiahla, ale svojím závažným a hlbokým myšlienkovým odkazom siaha ďaleko do budúcnosti. Jeho poetické poslanstvo ukryté v zbierkach je nadčasové a všetky generácie budú postupne odkrývať krásu, hĺbku a pravdivosť jeho veršov. Poézii sa venoval celý svoj život. Prvé básne napísal ako stredoškôlak a venoval ich dievčatám a láske. Žena a téma lásky sa vinie celým autorovým dielom, dokazujú to názvy takmer každej jeho knihy. Lásku nechápe len ako vzťahovú kategóriu, cit muža a ženy, rodičov k deťom, ako priateľstvo, ale poníma ju ako univerzálny duchovný princíp votkaný do života. Čítať jeho verše je dobrodružstvo, putovanie rôznymi krajinami lásky. Láska opísaná

prostredníctvom slov a básnických obrazov nie je žiadna abstrakcia, ale skutočný cit. Částova poézia je svojou autenticnosťou jedinečná.

- 1968 – 1979 Hra Lásky
- 1972 – 1985 Plachá Láska
- 1977 Láska na perách usína
Tieto najranejšie zbierky vyšli ako samizdaty
- 1987 Z hlbín Lásky
- 1988 V hĺbinách tieňa
- 1990 Spomienky na rok 1989
- 2004 ...a Láska preletela neďaleko
- 2005 Večná Láska k Dorothy Tuwak
- 2007 Amour éternel pour Dorothy Tuwak
(Večná Láska k Dorothy Tuwak vo francúzskom preklade Anouk Jeannon, PhD., a PhDr. Janky Svítkovej)
- 2008 Preklad básní Velimira Chlebnikova, Modré nebo mihotavých krídiel
(V spolupráci s PhDr. Jankou Svítkovou)
- 2009 Cyklus básní o vzťahu k rodisku a o živote na vidieku v knihe Imricha Točku a kol. Zo starej Chrenovej veselo i vážne
- 2009 Hra Lásky
- 2010 Z hlbín Lásky
- 2013 ...and Love flew near
...a Láska preletela neďaleko v anglickom preklade Marcely Greer
- 2014 Tá Láska Život
- 2015 ...et l'Amour a traversé non loin
...a Láska preletela neďaleko vo francúzskom preklade PhDr. Janky Svítkovej a Mgr. Georges de CLercq
- 2015 ...a Láska preletela neďaleko, 2. vydanie, spoločne s českým prekladom

MUDr. Radky Kamencovej a maďarským prekladom MUDr.

Kornélie Miškovičovej

2018 Láska Dorothy Tuwak

2021 Preklad básní Velimira Chlebnikova Moje výpravy v spolupráci
s Jelenou Vladimirovnou Gavrilovou

Ocenenia

1969 Prvé miesto v školskej súťaži na Gymnáziu Eugena Gudernu v Nitre
za báseň Väzeň uverejnenú v školskom časopise Ozvena

1989 Cena poroty v literárnej súťaži Štefana Bohuslava Romana v rakúskom
Semeringu

Súťaž usporiadal Svetový kongres Slovákov

2012 Cena primátora Mesta Nitra Jozefa Dvonča

Z tvorby

Žalm ZEMI

Utíchnuté modlitby

skalnatých útesov

Tvojím čelom

pohládzam

očami kvetov

Predlho dospelý

S á m n e š ...

Moja duša

v Tvojej hrudi
bude po stáročia vyvierat'
zjavením

N á r u č e ...

V opare št'astia, Naše strenutie
nepatrných dotykov
mäkký vankúš

tíšivých slov

uniest' svoj kríž

k nohám Dúhy

navráti hrdosť starcovu

objatím oblohy

bolesťou ...

nad obzorom dúfajúc

do Nekonečnej Lásky ...

Strmých končiarov

môjho tela

- Ty vesmírna žieravina

Hlina

i Vina

krehká vo svite hviezdnych múk

no tvrdšia než oceľ Pravdivých rúk

ak Ti boj s časom

poodiera lístky

staneš sa čiernou dierou

Vesmírnym prepahliskom ...

menším než nízky

Večer prináša mi Teba

Večer prináša mi Teba

svojou piesňou bieli

rozfrknuté ustráchano

v brieždení čičibeli

Svetielkujúc úžľabinou pámp

pichľavo rosí

BOLA SI

... a NIE SI

zvlnenie ČASU

riasi

NOC

rozdúva nádej jasu

vanú na pomoc

V priepastnej srieni

v predsieni stratena Hlbočín

Vesmírne hľbavo sa zdráha

zanechať Našu LÁSKU, Drahá ...

Z niektorých podujatí

S Evou Ruthovou, predsedníčkou Literárneho klubu Janka Jesenského

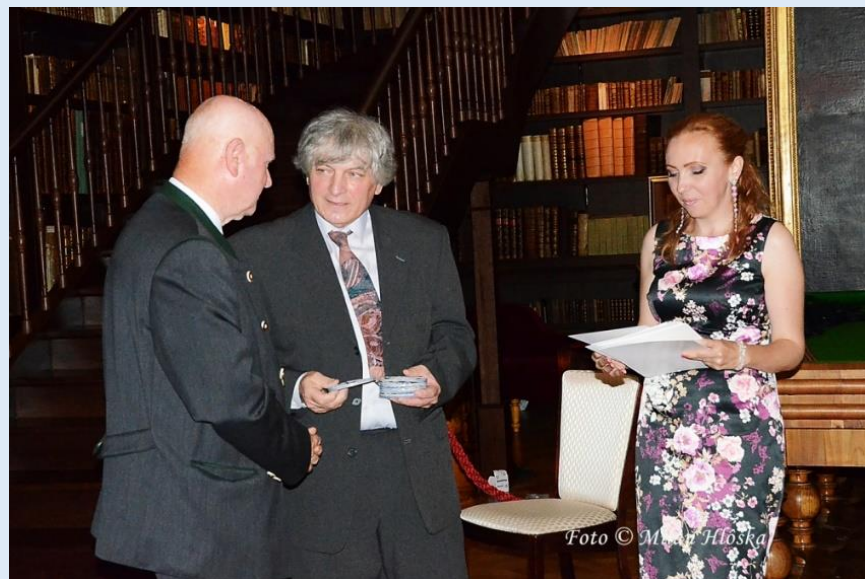
Dolná Krupá, 2010

Slová a Tóny, Dolná Krupá 2012

Z vernisáže Jozefa Černého, Synagóga Nitra, 2018

10. výročie založenia Čakanky ako neziskovej organizácie
Oponice 2018